

שבת קכט

משה שווערד

1. רש"י מסכת שבת דף קכט עמוד א

בין שאמרה אין צריכה אני - וחברותיה אומרות שהיא צריכה - מחללין.

2. רמב"ן על שבת דף קכט/א

הא דאמרינן חיה כל זמן שהקבר פתוח בין אמרה צריכה אני בין שלא אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת. נ"ל בשאין שם חכמה ורופא עסקינן אבל הדברים שעושין לחיה בחול ידועין לכל, לפיכך אע"פ שאמרה אין אני צריכה שיחללו עלי שבת שיכולה אני להמתין לערב כיון שידוע הוא שדבר זה עושין אותו לחיה וכל החיות צריכות לכך אע"פ שאין אנו יודעין אם יכולה זו להמתין עד הערב ולא תבוא לידי סכנה מחללין עליה מספק ואין שומעין לה דילמא תונבא הוא דנקיט לה (עירובין ס"ח א'), אבל משנסתם הקבר שומעין לה שאינה בחזקת מסוכנת לאותן דברים שרגילות חברותיה לעשות לה ואפשר שיכולה להמתין. שלשים אפי' אמרה צריכה אני כיון שאנו יודעין שאין לה חולי אחר ואף היא אינה אומרת כן הכל בקיאין דמשום לידה אין לה סכנה לחימן, ואי לאו דמסתפינא מרבוותא הייתי מפרש צריכה אני לרחוץ אבל אמרה לחלל עלי אפי' שלשים נמי מחללין:

3. העמק שאלה לח:

רמב	העמק	שמות שאלת לח	שאלה
<p>אין עושין מדורס וסמין בכל יום. עכ"ל וכניאו ככ"ע וצ"י ומג"א סי' ש"ל וסי"ס כמג"א דכן כמג"א שאוכלין סמין של אסמול. <u>אנאכ דעיקר טעמו של רבינו דבולדס איכא חששא יחידא שלא משנין גוף כסולני וכיונו חלישת כדעת מו"ק לה ומסכן כדאי' בשנת ד' קכ"ט לא נריכא בסומא מ"ד כיון דלא חזיא אסור קמיל איחוני מיתכני דעמכ כ"ו כ"ו אפי"ג דמלוד כלידכ גרור להמילודס שא"ל לנר, מכ"ע מחמת חלישת כדעת תוכל להסתכן, וכ"ע ודאי מלי כרופא לכנין פלס כריאותה</u></p>			

שא"ל לחמין, אבל קלות דעתה לא מלי לכנטיס וחולי חחוש כ"ו ותסתכן ואפי"ג שכיח עלמכ אמרכ שא"ל, דעתה קלכ ולעמכ ישחכע שקול דעתה. לכ"ו שדנין לכ כדעבדין. בחול, מיכו בעקוס דבחול ג"כ איכא נשי שאינן זכירין בחמין כ"כ, ש"ז ליכא חלישת כדעת ואין מסללין שבת אלא לפי אומדנא, וכיונו דדייק רבינו כד עבדין לכ בחול. וממולא דבר יש לדון גבי

4. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן עה

מאימתי אסור ליגע באשתו קודם לידתה, ולהרים עם אשתו משאות כבדות, ולשמוע קול אשתו מזמרת כשהיא נדה ט' שבט תשל"ב. מע"כ ידידי הנכבד מאד מהר"ר יצחק ביגעלאייזן שליט"א. בדבר מה שאשתו רוצה להיות נעורה בשעת לידתה מטעם שאומרים שיהיו החבלי לידה קלים מעט בזה שתסיה דעתה מן הצער הנה אם היתה שואלת אותי לא הייתי מיעץ לעשות דבר זה כי חבלי לידה הם גדולים שלא יועיל היסח הדעת ורק הוא ענין הערמה בעלמא, אך אם האשה רוצה בכך אין בזה דבר איסור. ובדבר אם יהיה כן אם רשאי הבעל ליגע בה משום דכשהיא במטה אין לידע הזמן שאי אפשר לה ללכת, הנה לענין איסור נדה נאסרת משישבה על המשבר דהוא משעה שמשכיבין אותה במטה מצד חבלי הלידה. עיין בסד"ט סימן קצ"ד ס"ק כ"ה, וגם מסיק שלא דוקא ישבה על המשבר אלא מיד שאחזזה צירים וחבלי לידה ומבקשת להביא לה חכמה צריך הבעל

להזהר בה דודאי לאו ישיבת המשבר גורם פתיחת הקבר אלא כל שהיא קרובה ללידה כל כך שצריכה לישב על המשבר ואיכא למיחש אלו היתה המילדת מזומנת אצלה היתה מושיבה מיד על המשבר צריך להיות נוהר בה, וממילא כ"ש כשיש להסתפק שמא אינה יכולה לילך שודאי אסורה.

5. שערים מצויינים בהלכה

מאימתי פתיחת הקבר. פי' דאמרינן דמותר לחלל שבת, וחושב ג' זמנים. וכתב בטורז (סי' של) דזמנים אלו הם דוקא לענין הדברים אשר אפשר לעשותן שם במקומן, אבל לקרות המילדת שזה דבר הצריך עיכוב ושהות מותר משעה שמרגשת קצת, ואפי' בספק. ועל יסוד זה מותר לקרות על הטלפון מנהיגי העגלות, וכן מותרים האשה ומלויה לנסוע לביה"ת. ועי' מש"כ לעיל (קכח: ד"ה איתובי).

6. שו"ע אורח חיים - סימן תריז

(ד) יולדת, תוך שלשה ימים לא תתענה כלל; משלשה עד שבעה, אם אמרה: צריכה אני, מאכילין אותה; מכאן ואילך, הרי היא ככל אדם. וימים אלו אין מונין אותם מעת לעת; כגון אם ילדה בשבעה בתשרי בערב, אין מאכילין אותה ביה"כ אם לא אמרה: צריכה אני, אע"פ שלא שלמו לה שלשה ימים עד י"כ בערב, משום דכיון שנכנס יום רביעי ללידתה מקרי לאחר שלשה

7. משנה ברורה סימן שכח

(ו) והשואל וכו' - פי' אותו האיש שהוא מתחסד וירא לחלל שבת בחולה כזה כ"א ע"י מורה הרי הוא שופך דמים שבעוד שהוא הולך לשאול יחלש החולה יותר ויוכל להסתכן והרי הכתוב אומר לא תעמוד וגו' ובירושלמי איתא הנשאל הרי זה מגונה פי' משום שהתלמיד חכם במקומו היה לו לדרוש בפרקא לכל כדי שידעו כל העם ולא יצטרכו לשאלו ואם החולה בעצמו מתיירא שיעברו עליו את השבת כופין אותו ומדברים על לבו שהוא חסידות של שטות [רדב"ז]:

8. משנה ברורה סימן שכח

(יד) כל שרגילים וכו' - ממאכלים ורפואות [רמב"ן] ומשמע אע"פ שאין בו סכנה במניעת הדבר ההוא כיון שהחולי יש בו סכנה ויש בהדבר [יא] צורך קצת ורגילין לעשות לו בחול עושין גם בשבת [מ"מ] ועיין בביאור הלכה שהבאנו מכמה פוסקים דס"ל שאפילו במקום שצריך חילול אין מחללין ע"י ישראל אלא בדבר שיש לחוש בו שאם לא יעשהו לו יכבד עליו חליו ויוכל להסתכן אבל כל שברור שאין במניעת אותו דבר חשש סכנה אע"פ שמ"מ צריך הוא לו ורגילין לעשות לו אין עושין אותו בשבת אלא ע"י א"י כדין צרכי חולה שאין בו סכנה וע"כ בודאי מהנכון להחמיר באיסור של תורה ועיין בבה"ל מה שכתבנו בסוף דברינו:

9. מהרש"א חידושי אגדות מסכת שבת דף קכט עמוד א

ויקח מנעלים כו'. פירש"י שאין לך בזיון מן המהלך יחף כו' עכ"ל ולפי סוגיין דשמעתין נראה דמשום צינה נגעו בה וכדאמר' פ' יוה"כ חיה תנעול סנדל כל שלשים יום משום צינה וה"פ ימכור אדם קורות ביתו גם שהוא קשה מחמת השמש דזרחה עליו תמיד כדלקמן מ"מ ימכרם כדי לקנות לו מנעלים שלא ילך יחף דיותר קשה משום צינה ואם אין לו מה יאכל ביום הקזה הוא יותר קשה מהולך יחף וע"כ ימכור מנעליו ויספוק כו' וק"ל:

10. חכמת שלמה אורח חיים סימן מז

כשנעול מנעליו יברך שעשה לי כל צרכי. נ"ב, הטעם דברכה זו דוקא בשעת מנעלים נראה על פי מאמרם ז"ל [שבת קכט, א] דלעולם ימכור אדם כל מה שיש לו ויקנה מנעלים לרגליו, ולכך כשרואה שיש לו

מנעלים אין צריך למכור כל מה שיש לו, מברך ונותן הודאה שעשה לי כל צרכי ואין צריך למכור כל מה שיש לו ויש לו מנעלים ג"כ, ואתי שפיר. ועוד י"ל בטעמו של דבר, דהנה רמז גדול רמזו בזה, דהנה בברכת שעשה לי כל צרכי מקיים אדם תמיד מאמר חז"ל [ברכות נד, א] חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, דהרי אומר בכל יום שעשה לי כל צרכי, והרי יש ימים דהוי ח"ו רעה על האדם ואיך יברך שעשה לי כל צרכי הרי הוי רעה, ואיך יברך ברכה לבטלה, ובעל כרחך אומר דגם הרעה הוה טובה ומודה גם על הרעה. והנה מה דהרעה הוי טובה היינו כמו שאמרו חז"ל [ברכות ה, א] דהיסורין מביאין לחיי העולם הבא, ויש במדרש [בראשית רבה פרשה סה, ט] דיצחק תבע יסורין מהאי טעמא. והנה אדם הצדיק נקרא הולך, דהולך ממדריגה למדריגה, כמו שכתבו המפרשים זצ"ל, ולכך נתקן בברכת מנעלים כמו דהמנעלים הוי צורך הליכה דאם יושב במקום אחד אין צריך מנעלים, רק לילך צריך מנעלים, כן הכי נמי צריך האדם ליסורין, כי ע"י כן יהיה הולך להתדבק בו יתברך לקיים התורה והמצוות, לכך נותן הודאה על הרעה, ואתי שפיר בעזה"י, ודו"ק:

11. שו"ת שואל ומשיב (מה"ת ח"ג סי' קכ"ג)

והנה...דמה שאנו מברכין כדסיים מסאני שעשה לי כל צרכי דהנה יש ד' יסודות דומם צומח חי מדבר, והדומם נכנס בתוך הצומח והצומח בחי והחי במדבר ולכך כשלוש מנעלים שהן מעור חי מורה שיש לו ממשלה על דצ"ח לכך שייך בזה כל צרכי דבמנעלים נכלל כלם דצ"ח ודפח"ח, ובזה פירשתי מ"ש של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא והיינו שהמנעל מורה שהוא מושל על דצ"ח ולפ"ז שם שהיה אדמת קדש היה הדומם יותר מעולה מהצומח וחי וגם מהמדבר ולכך אמר של נעליך שאין ממשלה בכאן על הדומם כי אדמת קודש היא ודו"ק.

12. שפת אמת על שבת דף קכט/א

ברש"י ד"ה בר תלתא טרפי בן ג' שנים שטענה אמו כו'. קשה להבין דמשמע דקאי על האילן שיהי' בן ג' שנים ותיפוק לי' דאסור מקודם משום דהוי ערלה עד ג' שנים:

13. שפת אמת על שבת דף קכט/ב

בגמ' אי פגע בדבר אחר כו' פי' רש"י בד"א חזיר הא דלא פירש מצורע גופי' [כמו שפי' רש"י בפסחים (ע"ו ע"ב) לד"א צרעת] ומשום דמזיק לצרעת, י"ל משום דמצורע גופי' בלא הקזה צריכין להתרחק ממנו דמזיק תמיד [כדמשמע במד"ר במצורע (פ' ט"ז) דאפי' בריא צריך להרחיק עצמו ע"ש]:

14. שערים מצויינים בהלכה

דף קכט: חמשה דברים קרובין למיתה יותר מן החיים כו' אכל ועמד ושתה ועמד. [כתוב בתורת המגיד (דף קכ.). בשם ספר פאר לישרים [נדפס תרפ"א] דכוונת האכילה היא לתקן כל הניצוצות הקדושים הנמצאים במאכל, ומי שאכל או שתה ועמד במדרגתו ולא תיקן מה שצריך, הרי הוא כמו הבהמה, והניצוצות מורידים אותו ממדרגתו.]

15. טור אורח חיים סימן קלד

בשני ובחמישי מוסיפין לומר תחנונים אחר שמסיים ש"צ חזרת התפלה ובסדר רב עמרם כתב שנוהגין לומר אם עונינו ענו בנו ויודוי ויעבור אבל בכל אלו והארצות אין נוהגין לומר אלא והוא רחום כאשר הוא כתוב בסידורין ומה שמוסיפין תחנונים בכ' וה' לפי שהם ימי רצון לפי שמ' יום של קבלת לוחות אחרונות שהיו ימי רצון עלה משה רבינו ביום ה' וירד ביום ב' ולכך נוהגין ג"כ להתענות בהן ולאחר תחנונים מתחנוני' בנפילת אפים וקודם שיקום ש"צ יש נוהגין לומר תחינות בכ"מ ומקום לפי מנהגו ...

16. שפת אמת על שבת דף קכט/ב

שם בגמ' אבל שני וחמישי לא כו' שב"ד של מעלה ושל מטה שוין כאחד. קשה דמה ריעותא איכא במה שב"ד של מעלה יושבין ואדרבה מעלה הוי כדאמרין [במד"ר בראשית (פ' כ"ו) ובפ' שופטים] בזמן שיש דין למטה אין דין למעלה. [וביותר קשה לפמ"ש בטור או"ח (סי' קל"ד) דמה"ט מרבין בתפלות ותחנונים בב' וה' לפי שהם ימי רצון ע"ש, וכמ"ש התוס' בב"ק (פ"ב. ד"ה כדי) דמה"ט קוראים בתורה ומתענין בהם, ועי' במג"א (סי' תק"פ ס"ק ט') שכ' ג"כ דהם ימי רצון אבל אין מוכן מ"ש וכ"כ התוס' ורש"י סוף פי"ח דשבת דהרי ברש"י כאן מבואר להיפוך, כמ"ש הפר"ח (סי' קל"ד) דמה"ט מרבין בהם בתחנונים לפי שהם ימי דין כמבואר כאן וצ"ע]:

17. ספר קול אליהו על דברים פרק טז פסוק כ

צדק צדק תרדוף וגו' (דברים טז. כ). איתא במדרש (ע"י ילקוט שמעוני ח"א רמז תתק"ז) מכאן אמרו להושיב דינים בשני ובחמישי, ותמוה. ויש לבאר דהוא כנגד צדק צדק שתי פעמים. כי הלילות הם בסדר המזלות כצנ"ש חל"ם, נמצא בשני בלילה בתחילתו הולך מזל צדק, ותחילת הימים סדר המזלות חל"ם כצנ"ש, נמצא דבתחילת יום חמישי הולך מזל צדק, וזהו צדק צדק. (אדרת אליהו, דמשק אליעזר):

18. שערים מצויינים בהלכה

עושין כך, זכות הרבים מגין. וכעין זה מצוינו במס' ע"ז (ד:) לא ליצלי אינש צלותא ביחיד וכו' בריש שתא, דמפקיד דינא, וציבור שאני דנפיש זכותיה. כתב הב"י (אהע"ז סי' ט) בשם תרומת הדרשן (סי' ריא) צ"ע אי שייך לומר האי טעמא דשומר פתאים לתלמיד חכם שהוא יודע ומכיר ונזכר למופלא בדורו, ואפילו איניש בעלמא קשה הדבר לצדד כל כך להתיר הואיל ואיכא חשש סכנה וכו'.

כיון דדשו בה רבים, שומר פתאים ד'. מצוינו כזה בהרבה מקומות בש"ס. ונראה לי הטעם, דהא אמר לעיל, מי שיש לו זכות אבות יק'ז גם בב' וה', וא"כ כיון דרבים

19. שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן עו

אם יש איסור בעישון סיגריות. אסרו חג שבועות תשמ"א. מע"כ ידידי הנכבד מאד בן תורה וירא שמים באמת מוהר"ר ד"ר ר' מאיר רוזנער שליט"א.

הנה ליתן כלל להא דאמרו שומר פתאים ה' בשבת (קכ"ט ע"ב) ובנדה (מ"ה ע"א) בשני דברים שאיכא בהם חשש סכנתא ולא זהירי בהו, אף שודאי בסתם חשש סכנתא אסור לסמוך ע"ז אף אם יזדמן כה"ג בדבר שיש בו חשש סכנתא ולא זהירי בהו אינשי, **נראה פשוט בדבר דאיכא הרבה שלא קשה להו לבריאותם כלום כגון הרבה מיני אוכלין שהאינשי נהנין מהם ביותר כבשרא שמנא ודברים חריפים ביותר אבל קשה זה לבריאותן של כמה אינשי, ליכא בזה איסור מלאוכלן מצד חשש סכנה, מאחר דהרוב אינשי לא מסתכנין**

מזה. ועיין ברמב"ם פ"ד מדעות שנקט שם עניני אוכלין ומשקין הטובים לבריאות הגוף והרעים לבריאות הגוף ולא כתב בלשון איסור לא מדאורייתא ולא מדרבנן שאסרו חכמים, כדכתב בהסרת מכשול שיש בו סכנת נפשות כפי"א מרוצה ה"ד שאסור להניחו ומחוייבין להסירו אפילו שהוא חשש רק לעצמו מעשה דקרא דהשמר לך ושומר נפשו ובלאו דלא תשים דמים, וכשאיכא רק חשש סכנה אסרו מדרבנן ומכין ומת מדרות (שם/רמב"ם פ"ד מה' דעות/בה"ה) וחשיב פרטי הדברים ע"ס =עד סוף הפרק וגם כפי"ב, אלא כתב רק הקדמה מסברא בעלמא בראש הפרק/רמב"ם פ"ד מה' דעות/הואיל והיות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא שהרי א"א שייבין או ידע דבר מדיעת הבורא והוא חולה, לפיכך צריך להרחיק עצמו, והוא משום דעל כל הדברים האלו שפרט אותם לא שייך לאוסרן ממש מאחר דהרוב מהן עניני הנאה הן ולרובא דרובא דאינשי לא מזיק להו כלום ואיכא הרבה מהן שא"א להזהר בהו להרבה אינשי שטרדיי בפרנסתן ואיכא הרבה שלא שייך שיהירו בזה עניים שמרויחין רק מה שמצומצם לכדי חייהם שלכן לא שייך לאסור אלא רק לעורר להעלמא במה שידעו איזה דבר הוא טוב ואיזה דבר הוא רע וליעץ להם כהלשון שנקט הרמב"ם שם/פרק ד' ה"ל דעות/ בכל הפרק. ולדברים כאלו דמי עישון סיגריות שאלו הרגילין בזה נהנין מזה מאד ומצטערין כשאין להם סיגריות עוד יותר מחסרון מיני אוכלין טובים, ואף יותר מחסרון אוכלין לגמרי לזמן קצר, והקלקול להלות מזה הוא עכ"פ רק מיעוט קטן וכ"ש להחלות מזה בסרטן (קענסער) ובעוד מחלות מסוכנות הוא קטן ביותר דאף שמע"כ ראה הרבה חולים שמע"כ שהוא רופא ונמצא בבית החולים ורואה כמעט בכל יום חולים בסרטן הריאה והגרון וגם באיברים אחרים שנמצאו יותר באלו שמעשנים סיגריות, וכן הוא נמי גם בשאר בתי חולים, **מ"מ ודאי כל החולים הנמצאים בבתי החולים**

וגם בצירוף אלו שלא באו לבתי החולים הוא מיעוטא לגבי אלו דעלמא שנמצאו בבתיהם שלא נחלו כלל, ובחשש כזה אמרינן שומר פתאים ה'.

אבל ודאי מן הראוי לכל איש ובפרט לבני תורה שלא לעשן מאחר שהוא חשש סכנתא ואין בזה שום תועלת וגם הנאה לאלו שלא הורגלו בזה וממילא ודאי אין להתרגל לזה ולא יניח אדם לבניו הקטנים שיתרגלו בזה אף אם הוא עצמו נתרגל, וגם בלא ענין חשש הסכנה הזה יש לאסור להתרגל בזה דהא ודאי אין להמשיך עצמו לרבוני תאוות והנאות, אלא אדרבא מהראוי לכל אדם למעט עצמו מתאוות ותענוגים יתרים. והנני ידיו מוקירו, משה פיינשטיין.

20. שו"ת ציץ אליעזר חלק טו סימן לט

(ט) בסיכומם של דברים, זאת תורה העולה מדברינו להלכה, כי שפיר יש מקום לאסור העישון על פי דין תורה. וכמו כן כשמעשנים במקומו' ציבוריים יכול שפיר כל אחד ואחד מהנמצאים שם שחושש מזה לפיגוע בבריאותו למחות בידי המעשנים שלא יעשנו. והנני בכבוד רב ובברכה מרובה ובידידות ובהוקרה אליעזר יהודא וולדינברג.

21. ספר חדושי אגדות חלק ראשון עמוד סט - מסכת שבת

ושמיה טבוח וכו'. דע כי התורה שקבלו ישראל אינו מעולם הזה רק כי התורה היא מן השמים, וכבר בארנו דבר זה, ומכל מקום העולם הזה צריך הוא אל התורה, ולפיכך כאשר היה ערב שבועת שהוא זמן שראוי לתורה נמצא חסרון העולם מה שראוי העולם אל התורה, ואין התורה בעולם, כי כבר אמרנו כי התורה היא מן השמים, ומאחר שהתורה היא מן השמים יש בעולם הזה חסרון כל זמן שלא יושלם העולם הזה בתורה מן השמים, ומצד החסרון יש כאן רוח ששמו טבוח, כי אחר חסרון נמשך חסרון והפסד, ונקרא יום טבוח שלשון טבוח משמע הפסד לגמרי כמו שהוא טבוח, ודבר זה לגודל החיוב שאי אפשר לעולם בלא תורה, ואם לא קבלו ישראל היה כאן טביחה גמורה שכל טביחה היא בכח וביד חזקה, ואם לא קבלו ישראל את התורה [היה חסרון בדבר] שהוא מחויב ומוכרח להיות [ספר חדושי אגדות חלק ראשון עמוד ע - מסכת שבת] מצד עולם הזה, והמתנגד לדבר מחויב ומוכרח כמו שהיא התורה שאי אפשר לעולם הזה להיות זולת זה הוא נטבע בכח, וזה שאמר הוי טבח לבשרייהו ולדמיהו. [כי כבר] אמרנו כי דבר זה מצד כי מתחייב שתהיה התורה בעולם, ואם היה התורה מעולם הזה לא היה נחשב העולם חסר כלל בשביל שאין כאן תורה, כי קרוב הוא לקבלת התורה, אבל אין התורה רק מן העולם העליון, וכיון שכן הוא יש כאן חסרון בעולם היא התורה שמוכרח להשלים אותו דהיינו לקבל התורה, [ואם] לא יקבל התורה היה מתחייב בהכרח הפסד והוא הרוח שנקרא טבוח המחייב טביחה לבשרייהו ולדמיהו ופירש ברור הוא זה כאשר תבין דברים אלו מאוד:

22. ספר ירושלים במועדיה - שבועות

עיין מראה מקום #27

23. רש"י מסכת שבת דף קכט עמוד ב

יומא דמפגרי ביה רבנן - [1] שהיו התלמידים מתעצלין מלבא בבית המדרש קרי ליה יומא דשפמי, כלומר: היום הזה אבד לו, ואין בו תועלת.

24. תוספות מסכת שבת דף קכט עמוד ב

מפגרי רבנן - [2] תשש כחם והיו מתחלשין ולא יכלו למיגרס כדכתיב (ש"א ל) וירדוף דוד הוא וארבע מאות איש (עמו) ויעמדו מאתים איש אשר פגרו מעבור את נחל הבשור.

25. חידושי הרישב"א מסכת שבת דף קכט עמוד ב

כי הוו מפגרי רבנן. שהיו התלמידים מתעצלים לבוא לבית המדרש. הוו אמרי יומא דשפמי הוא. פ"י שאינו שוה כלום לפירוש רש"י ז"ל, [3] ולפירוש רבינו חננאל אתי שפיר, יומא דשפמי שאינו מרויח כלום הספר, כך התלמידים לא היו לומדים.

26. משנה ברורה סימן של

(כז) וחזתכין - אחר שקושרין אותו [1] ועיין במג"א שחתיכת הטבור בעלמא אינו כ"א שבות ובספר קובץ להרמב"ם כתב בשם ספר שושנים לדוד שהוכיח [2] דיש בזה איסורא דאורייתא ורק הכא מותר ע"ש:

27. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת שבת דף קכט עמוד ב

וטומנין השליא בארץ. בירושלמי (הובא בר"ח) כדן ליתן ערבון לארץ, - כשנולד כבר חושבים על "ואל עפר תשוב", וזה אסור בשבת. [ועל "קובץ - תשובות" ת' קכ"ה].

מתן תורה – חוזר ומתרחש בכל שנה ושנה

כאמור, ספירת העומר שלנו, מבטאת את ציפייתנו לקבלת התורה בשבועות. ואולם קשה: הרי כבר קבלנו את התורה לפני שלושת אלפים ושלוש מאות שנה! [בשנת ב' אלפים תמ"ח לבריאת העולם (ע"י ע"ז ט, א וברש"י שם)] ואם כן, לקראת מה אנו סופרים שוב?

ידועים בזה דברי מו"ר הגה"צ רא"א דסלר זצ"ל, שהסביר (בי"מכתב מאלה"הו"י ח"ב עמ' 21), שהמאורעות שאנו מציינים בכל שנה, אינם מאורעות שהיו פעם בעבר ואנו עושים להם זְכָר, אלא הם מאורעות החוזרים על עצמם בכל פעם מחדש! למשל, כשאנו חוגגים בפסח את יציאת מצרים, אין פירושו של דבר שאנו חוגגים מאורע שהיה בעבר, לפני שלושת אלפים ושלוש מאות שנה; אלא אנו חוזרים ממש לאותה נקודת זמן שבה יצאו אבותינו ממצרים, וגם יציאת מצרים מתרחשת בה מחדש! כי הזמן הוא כמעגל, שאנו נוסעים בו סחור סחור, ומגיעים בכל שנה אל אותן התחנות, ובכל תחנה – חוזר ומתרחש הארוע שקרה באותה תחנה בעבר. בכל שנה מתחדשת יציאת מצרים בחג המצות, בכל שנה מתחדש מתן תורה בחג השבועות, וכן בכל שאר המועדים. מי שזוכה, חוזר ויוצא ממצרים בפסח של כל שנה ושנה, ועולה בכל שנה במדרגת החרות שלו מטומאת מצרים. כך גם לגבי חג השבועות: אנו חוזרים בו בכל שנה מחדש למעמד הר סיני! אמנם איננו רואים בעינינו מחדש את האש ואת הברקים ואת קול השופר כמו שראינו בפעם הראשונה, אבל מתן תורה וכל מה שנלווה אליו בפעם הראשונה, מתרחש במידה מסויימת בכל שנה מחדש בחג השבועות.

ראיה לדבר – מדברי הגמרא במסכת שבת. הגמרא אומרת, שאין להקיז דם בערב חג השבועות. למה? כי כשישראל עמדו לקבל תורה, יצא רוח (שָׁד) ששמו 'טיבוח', ואם ישראל לא היו מקבלים את התורה, היה ח"ו טובח את כל ישראל. ועל כן אין להקיז דם בערב שבועות, כי שעת סכנה היא (שבת קכט, ב). מה נוגע לנו היום, שָׁד שהיה לפני שלושת אלפים שנה? הרי ב"ה קיבלנו את התורה, וכבר שלושת אלפים שנה אנו מקיימים אותה, ואם כן איזו סכנה יש כאן? אלא מוכח מכאן, ששד זה מתעורר בכל שנה מחדש! בכל שנה בערב חג השבועות, אנו נמצאים מבחינה מסויימת במצב של קודם מתן תורה, ושכביכול ישנו ספק אם נסכים למחרת לקבל את התורה, ועל כן בכל שנה ושנה ישנה סכנה מצד אותו

לשאוף ולצפות למתן תורה! 10ה

שד, ולכן אסור להקיז דם בערב חג השבועות גם בזמן הזה [ומשום ערב שבועות גזרו חז"ל שלא להקיז אף בשאר ערבי ימים טובים (שבת שם. וע"י שו"ע או"ח סי' תסי"ח סי"י ובמשני"ב שם)].

ולא רק במעגל השנתי כך, אלא גם במעגל השבועי. בכל שבוע חוזרת על עצמה מלאכת הבריאה, ובכל שבת מסתיימת מלאכת הבריאה מחדש. אמנם מדי שבוע אנו רואים את אותם הבתים ואת אותם האנשים שאנו מכירים מן השבוע שעבר, אך בכל זאת, במובן רוחני, הבריאה מתחדשת בכל שבוע מחדש. ראייה לדבר – מאנשי מעמד, שהיו מתענים במקדש בכל ימות השבוע, חוץ מיום א' ומיום ו' (תענית כז, ב). ביום ו' לא התענו מפני כבוד השבת, וביום א' לא התענו (לפי אחד הטעמים בגמרא) מפני שהוא יום שלישי ליצירת האדם. האדם נברא ביום שישי, ובו ביום עבר "ניתוח" קשה, שבו הפרידו ממנו את חוה; ועל כן ביום א' הוא חלש (כאנשי שכס שהיו חלשים ביום השלישי למילתם – בראשית לד, כה), ולכן לא היו אנשי מעמד מתענים ביום זה. הרי לפנינו, שלמרות שמאז שבוצע אותו "ניתוח" עברו למעלה מחמשת אלפים שנה, בכל זאת החולשה של יום ראשון מתחדשת בכל שבוע. הרי, שגם במעגל השבועי, האירועים של ימי בראשית מתחדשים בכל שבוע מחדש, גם לאחר מאות ואלפי שנים.